

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 103.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e25365/facsimile.pdf> (tilgået 05. juni 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Migreen-Höfing: Forsamlingens Forretningsregulativ skal etvies alle være undtaget fra Forordninger; i Tilfælde af saadanne vil der altsaa blive at forholde som ved Behandlingen af andre Sager. Forslaget betragtes som vil da blive underkastet den Behandling, som omtales i § 16, altsaa ligesom det nævnte Udvalgte bliver foretaget til foreløbig og endelig Behandling og til sidst blive afgjort paa samme Maade som dette.

Schack: Jeg skal forbeholde mig at stille et Amendement, som gaar ud paa, at Forordninger i Forretningsregulativet kan kunne vedtages med en Majoritet af 1.

Wibb: Udtalelse har vist, hvor vanskeligt det har været at holde Strid med Sjænelæsningen af Stændertidenden, og disse Vanskeligheder ville forøges ved Rigsdagstidenden, da den er større. Jeg ved heller ikke noget andet Sted, end at der paa det Offentlige Beslutning udkommer en fuldstændig Rigsdagstidende, som indeholder ethvert Ord, der er bleven sagt. Inden jeg altsaa bestemmer mig for hvad der er ønsket i § 29, vil jeg rette det Spørgsmaal til den erede Formand: hvad følger Rigsdagstidenden Rædder?

Formanden: Jeg er ikke stund til for Næstfættet at behøve dette Spørgsmaal, og det ville jeg ogsaa være meget vanskeligt, da man ikke ved, hvorlangt Forsamlingen varer; nogen Udtalelse vilde jeg vel kunne give, i alle Fald om hvor meget et enkelt Nummer følger.

Wibb: Jeg mente, at hvis Beslutningen var meget stor, at den til Gængsel gik op i flere Talsinder, som kunde man meget godt lade sig nøie med at fortælle af Forhandlingerne, uden at man behøvede at optage ethvert enkelt Ord, og at man kunde overlade til de private Medlemmer, som udtale Talerer, at holde Sammenhæng her i Forsamlingen til at optage Forhandlingerne og de interessante Taler.

Krieger: Det maa dog være mig tilladt at nævne den Baa-stand, at man ikke paa andre Steder har anset det nødvendigt at udgive en egen Tidende; det er kun meget få Steder og næsten ingen i England, hvor man har troet at kunne undvære en saadan, hvorimod man paa de fleste andre Steder, navnlig i Frankrig, anser det meget nødvendigt, fordi man ikke tør overlade det til den private Indvirkning, og jeg frygter ogsaa for, at dersom man hos os lader gjøre det, vilde man kun faa meget utilfredsstillende Meddelelser i de offentlige Tidender.

David: Jeg vil kun til hvad den erede Taler har ytret før, at i flere mindre Sæter er der gjort Forslag til at overlade Udgivelsen af Forhandlingerne til Private, paa Grund af de Besværligheder, som dermed ere forbundne, men at man, saavidt mig bekendt, aldrig er kommen tilbage til en officiel Tidende; derimod hader jeg 2 à 3 Tilfælde af denne Art, som vise, at man har fundet det nødvendigt at udgive en saadan.

Formanden: Jeg ved ikke, om flere vilde begjære Det; i melsat Gald vilde den foreløbige Behandling af det foreliggende Udsagn være afsluttet.

Migreen-Höfing: Jeg maa blot tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der er bleven forbeholdt en Diskussion i Almindelighed om Udtrykkene i Comiteens Udsagn.

Wibb: Jeg ved ikke noget Overflødigere at tilføje mit Tidligere; jeg maa kun gjentage, at det maa ansees meget ønskeligt, at ingen Høilighed finder Sted, men at man vælger de almindelig kendte og almindelig brugte, Sænder fremmede Udtryk, som „Præsident“, „Comiteer“ o. s. v., eller at man gennemfører Overførelsen ogsaa af andre Udtryk, saafremt „Vice-Formand“, „Secretair“ o. s. v., og at man med Henblik til Overførelsen maatte træffe helligere Udtryk end Tilfældet har været, navnlig med det angivne Udtryk „Udsagn“.

Worsbø: Jeg ved ikke, om man, af hvad den sidste erede Rigsdagsmand sagde, tør udtale, at det er hans Mening, at det er en fordelagtig Betragtning at træde efter at udtrykke sig paa Dansk om danske Ting. Jeg kan ikke antage, at dette er Tilfældet; men naar han mener, at der er brugt en Høilighed her, idet ikke Alt er gjengivet paa Dansk, vil jeg bemærke, at jeg vilde anse det tilfredsstillende, om der her blev etableret, om jeg saa maa sige, en Over-

førelsesfabrik for par forse at gjengive Alt paa Dansk, hvorimod jeg troer, at det er bedre, at dette sker lidt efter lidt, alt efterhånd som Udsagnene føre det med sig, saaledes, at naar den overfører et Udtryk paa en helbig Maade, som da senere benyttes det. Forøvrigt skal jeg tillade mig at bringe i Erindring det gamle Ordsprog: „Man blev ikke bygget paa en Dag“.

Lage-Wüller: Jeg anser det aldeles rigtigt i formel Henseende, at man, saavidt det kan bestaa med den allerede forfærdte Strid inden gjæne Regler, at man skal finde nye Ord af Sprogetets Røim og paa Sprogetets Røim, søger at ombytte fremmede Ord med danske; men saavidt det ikke kan komme med denne Regel, mener jeg heller ikke, at man endelig skal søge at udgaa fremmede og almindelig kendte Udtryk for at danne danske Ord, som ingen god Klang kunne have for danske Eren, til hvilke jeg naturligt ogsaa maa henregne Ordet „Udsagn“ i den politiske Forstand, som det her er taget, da det i Sproget har en ganske anden og almindelig kendt Betydning, og Udtrykket „det erede Udsagn“ svinger i Hærens Eren end mine hederligt og latterligt.

Krieger: Til Forsvar for det Ord, som her har vakt Forargelse, og som jeg allerede maatte blive behøvet, skal jeg nævnte at bemærke, at det blev optaget efter Formandens Forslag og altsaa ikke er gaaet ud fra Comiteen, gjere opmærksom paa, at Sænder jeg ikke har haft Tid til at angikke Spørgsmaalingen, har jeg dog fundet i Mellemsteds Ord, at Ordet Udsagn i Aaret 1614 er brugt i den Betydning, hvor vi have benyttet det, og vi ere altsaa i alle Fald ikke gaaet mere end et Par Hundreder Aar tilbage for at søge det.

Dankfeldt: Da jeg frygter for, at en Uoverensstemmelse om hvilke Ord der kunne være pålidelige at overføre til danske Benævnelser, vilde føre til altsat utilfredsagtige Afhandlinger, og da jeg aninger, at den nævnte Ord, hvor Hæderlighedens overførte Interesser staa paa Spil, vil kunne anvendes bedre, vil jeg gjere det Forslag, at de Ord, som have været brugte i en meget lang Tid og som have vundet Indblanding her, maa kunne bibeholde, og at man udvælger til en bedre Tid at ombytte, om de Ord, med hvilke dette ikke er Tilfældet, skulle ombyttes til gode danske Benævnelser.

Worsbø: Det er mig ikke klart, hvorvidt den erede Rigsdagsmand for Københavns Six District (Stads), har udvalgt sig som en Forpærer af de danske Benævnelser eller ikke. Han har allerede den agtværdige Stræben hos Udsagnet i Udarbejdelsen af Forretninger for Forretningsordene, og jeg maa være enig med ham, ikke blot i Anerkjendelsen deraf, men og i Anerkjendelsen af den samme Stræben, som aabenbart gaar igjennem Udsagnet til en Grundtenk. Men den erede Rigsdagsmand synes dog at fraråde de danske Benævnelser og tilraade at bibeholde de fremmede, dels paa Grund af, at de fremmede skulle være mere forstaaelige, dels paa Grund af, at der vilde sig en Høilighed i Betrachningen for at bringe de danske Benævnelser. At de fremmede Udtryk skulle være mere forstaaelige, kan i det Mindste ikke gjælde alle Rigsdagens Medlemmer, endnu mindre den større Del af Folket, der dog kan gjøre Forbring paa at forstaa de Udtryk, der bruges i den danske Rigsdagsforsamling. Jeg ved nok, at det ikke sjældent i Danmark ansees for en Stamt at vedsende sig, ikke at forstaa de fremmede Ord, som bruges; men jeg har i denne Henseende afstrøget Stammen og vedsender mig, ikke at forstaa alle de fremmede Ord, som ikke sjældent forekomme, og tør jeg end ikke udtale det Samme paa alle deres Begreber, som af Høiligheden her ere tilføje, saa tør jeg det dog paa Nøgler; og jeg tør aldeles tvivle udtale det paa den større Del af Folkets Begreber, som ikke forstaa de fremmede Ord og ikke anseer det for en Stamt, at forstaa dem, men søfter, at den danske Rigsdagsforamling vil udtrykke sig paa en for dem forstaaelig Maade. Derfor haaber jeg, at man vil vedblive i sin Stræben efter at bruge danske Ord, og om der end viser sig en vis Høilighed i denne Stræben, saa vil jeg kun bemærke, at Regler er altid bedre end Taler, naar det er af det Gode, og at en pladselig og til det Overste gaaende Renhed af Sproget faar til det Værdifulde, hvilket er Tilfældet, naar man vil forandre Ordet „Secretair“ til „en i det Gjennemgaaende Indvirkning“. Sænder er det ogsaa, at Brugten af de frem-